

XEOGRAFÍA 2º Bacharelato

CURSO 2024-25

Libro de texto

O libro de texto recomendado para o desenvolvemento da materia será:

Muñoz Delgado, Mª Concepción (2014) Madrid. Xeografía, 2º Bacharelato. Ed. Anaya.

Unidades didácticas

Unidade 1. A diversidade física de España e de Galicia: O relevo

Unidade 2. A diversidade climática de España e de Galicia

Unidade 3. A diversidade hídrica e bioxeográfica

Unidade 4. As paisaxes naturais e as interrelacións natureza-sociedade

Unidade 5. Os espazos do sector primario

Unidade 6. Os espazos industriais

Unidade 7. Os espazos de servizos

Unidade 8. A poboación española e a poboación galega

Unidade 9. O espazo urbano

Unidade 10. A organización territorial

Unidade 11. España e Galicia na Unión Europea

Unidade 12. España no mundo

Distribución temporal das Unidades

- 1ª avaliación: Unidades 1,2 (setembro/outubro), 3,4 (novembro) Exame 1ª aval. decembro.
- 2ª avaliación: Unidades 5,6 (decembro/xaneiro), 7,8 (febreiro) Exame 2ª aval. Marzo
- 3ª avaliación: Unidades 9,10 (marzo), 11,12 (abril) Exame 3ª aval. maio

As titorías lectivas e de orientación

Debido ao carácter semipresencial destas ensinanzas, as titorías lectivas supoñen una sesión semanal e nelas trátanse os aspectos fundamentais de cada tema, tratando de insistir especialmente nos contidos procedementais e naqueles outros que resulten máis complicados. Así mesmo, existen titorías de orientación (luns de 16:45 a 17:30) para que o alumnado poida expor as súas dúbidas e dificultades que vai atopando no estudo da materia ao longo do seu proceso de auto-aprendizaxe.

Procedemento de avaliación:

Haberá un exame de cada avaliación nas datas fixadas pola xefatura de estudos en decembro, marzo e maio. Os exames poderán conter cuestións de distinto tipo: definición de termos e conceptos xeográficos, desenvolvemento de temas; comprensión e interpretación de documentos (textos, mapas, gráficas,...). Haberá unha proba de recuperación da 1ª aval a realizar xunto co exame da 2ª aval. en marzo e unha proba de recuperación da 1ª e 2ª aval xunto co exame da 3ª avaliación en maio. A cualificación final da materia será a media aritmética da puntuación obtida nas tres avaliacións ou, no seu caso, a nota obtida no exame extraordinario do mes de xuño. En función da dispoñibilidade de elementos avaliábeis, poderá reservarse ata un 10% da nota da avaliación para a valoración de traballos e exercicios propostos.

(Pódense consultar modelos de exame no enderezo da CIUG-Xeografía. Para a proba deste curso o modelo cambiou. Hai un exemplo na páxina da CIUG: www.ciug.gal)

Contidos mínimos e criterios de avaliación:

Unidade 1. A diversidade física de España e de Galicia: O relevo

Contidos mínimos: - O relevo peninsular. - Características xerais. - Tipos de unidades morfoestruturais do relevo peninsular. - O rochedo peninsular e tipos de relevo: as áreas silíceas, calcáreas e arxilosas. - As grandes unidades morfoestruturais do relevo peninsular: a Meseta. - Os bordes montañosos da Meseta. - As depresións exteriores da Meseta. - As cordilleiras exteriores da Meseta. - O relevo peninsular. - As costas atlánticas e mediterráneas.

Criterios de avaliación: - Definir conceptos da evolución xeolóxica e das unidades morfoestruturais do relevo peninsular e insular. - Definir con precisión conceptos relativos ao relevo costeiro español e galego. - Identificar no mapa etapas evolutivas xeolóxicas e áreas de rochedo silíceo, calcáreo e arxiloso da Península. - Localizar e identificar en mapas ou perfís topográficos as unidades morfoestruturais do relevo peninsular. - Localizar e identificar en mapas o relevo costeiro español e os nomes das illas Baleares e Canarias. - Sintetizar temas sobre a evolución xeolóxica do relevo peninsular, os tipos de rochedo e de relevo e as unidades morfoestruturais do relevo peninsular. - Analizar e comentar mapas, perfís topográficos e imaxes sobre as unidades morfoestruturais do relevo.

Unidade 2. A diversidade climática de España e de Galicia

Contidos mínimos: -Factores do clima. - Factores xeográficos e termodinámicos. - A circulación en altura: a corrente en chorro. - A circulación en superficie: centros de acción, masas de aire e fronte. - Os elementos do clima. - Tipos de tempo atmosférico. - Os mapas do tempo. - Tipos de clima en España

Criterios de avaliación: - Definir con precisión conceptos relativos a factores e elementos do clima ao tempo e ao clima. - Localizar en mapas os centros de acción e as masas de aire que afectan ao tempo e ao clima peninsular. - Localizar e identificar en mapas os principais dominios climáticos de España e de Galicia. - Redactar temas sobre os factores e os elementos do clima e sobre os distintos dominios climáticos de España. - Analizar, explicar, comentar e interpretar debuxos e mapas relativos aos factores e aos elementos do clima. - Comentar mapas do tempo en superficie. - Elaborar, comentar e comparar climogramas. - Interpretar e explicar mapas cos diferentes dominios climáticos. - Apreciar a diversidade climática e a incidencia do tempo e do clima na actividade humana.

Unidade 3. A diversidade hídrica e bioxeográfica

Contidos mínimos: - Os ríos españois. - Factores que inflúen nos ríos peninsulares. - As vertentes hidrográficas peninsulares. - O comentario do réxime dun río. - Os lagos españois. - Os acuíferos. - Factores que inflúen na vexetación. - As paisaxes vexetais.

Criterios de avaliación: - Definir con precisión conceptos relativos ás augas, solos, vexetación e as paisaxes vexetais. - Identificar en mapas os principais ríos, concas e vertentes hidrográficas de España e de Galicia. - Localizar e identificar en mapas as principais formacións vexetais de España e de Galicia.- Sintetizar conceptos e redactar textos sobre as augas, a vexetación e o solo en España. - Elaborar, analizar gráficos de réximes pluviais e comente imaxes fotográficas de ríos peninsulares. - Elaborar e analizar cliseries; comparar fotografías e comentar mapas coa distribución de diversas especies vexetais e explicar esquemas co perfil xeral do solo. - Valorar a diversidade hidrográfica, vexetal e edáfica de España e de Galicia.

Unidade 4. As paisaxes naturais e as interrelacións natureza-sociedade

Contidos mínimos: - As grandes paisaxes naturais: elementos que as configuran. - A influencia do medio na actividade humana. - A influencia da actividade humana no medio. - A contaminación atmosférica: chuva ácida, capa de ozono, efecto invernadoiro. - A deforestación. - A contaminación, erosión e desertización do solo. - A sobreexplotación e a contaminación das augas. Os residuos sólidos urbanos. - O medio ecoxeográfico e os seus problemas en Galicia.

Criterios de avaliación: - Definir conceptos relativos ás paisaxes naturais de España e de Galicia. - Definir con precisión conceptos relativos aos problemas e ás políticas ambientais. - Localizar en mapas as áreas correspondentes ás paisaxes naturais de España. - Localizar en mapas áreas afectadas por riscos ambientais, e os principais espazos naturais protexidos.- Sintetizar conceptos sobre as paisaxes naturais de España e de Galicia. - Redactar temas sobre a acción antrópica sobre o medio natural. - Identifica e comentar a partir de fotografías as principais paisaxes naturais. - Analizar comentar mapas, datos estatísticos, imaxes e textos sobre o medio ambiente. - Analizar e comentar gráficos, datos estatísticos, mapas e imaxes sobre problemas e políticas ambientais. - Valora a diversidade dos espazos naturais de España e de Galicia e a importancia da súa protección.

Unidade 5. Os espazos do sector primario

Contidos mínimos: - O espazo rural ou agrario. - Factores físicos e humanos que condicionan o espazo rural. - O medio rural. - A estrutura agraria tradicional e as transformacións dende a década de 1960 na demografía, sistema de explotación, propiedade e tenencia da terra. - O poboamento e o hábitat rural en Galicia. - A política agraria dende a metade do s. XX ata a actualidade. - A Concentración Parcelaria e a PAC. - Os usos do espazo rural e a actividade agrícola. - As transformacións na estrutura agraria: agricultura, gandería e explotación forestal. - As dinámicas recentes no mundo rural. - Os problemas do mundo actual. - A resolución dos problemas: as políticas de ordenación do espazo rural. - A actividade pesqueira. - A crise e os principais problemas do sector: os caladoiros e os problemas estruturais. - A política pesqueira. - A regulación e reconversión do sector.

Criterios de avaliación: - Definir con precisión os conceptos relativos ao espazo rural e o espazo pesqueiro. Localizar e identificar en mapas fenómenos agrícolas, gandeiros, forestais e pesqueiros. Sintetizar conceptos sobre os factores e os elementos do espazo rural, os usos do espazo rural, as paisaxes agrarias e as dinámicas recentes do mundo rural en España e en Galicia. - Coñecer e elaborar temas sobre o espazo pesqueiro español e galego, e as características da actividade pesqueira, os problemas da pesca e a política pesqueira, e a acuicultura en España e en Galicia. - Analizar, explicar, comentar e interpretar gráficos, mapas, imaxes e textos sobre os espazos rurais. - Analizar, explicar, comentar e interpretar gráficos, mapas, imaxes e textos sobre os espazos pesqueiros. - Emitir valoracións e propoña solucións para os problemas dos espazos rurais e pesqueiros.

Unidade 6. Os espazos industriais

Contidos mínimos: As materias primas: definición, clasificación e produción. - As fontes de enerxía: definición e clasificación. - Principais enerxías renovables e non renovables. - A política enerxética. - A

minería e o sector enerxético en Galicia. - A industria española entre 1855 e 1975. - Evolución histórica. - Os sectores industriais. - Características da estrutura industrial. - As áreas industriais: sectores e factores de localización. - A política industrial: o proteccionismo económico e os Polos de Promoción e Desenvolvemento. - 1975- 1985: a crise industrial e a reestruturación do sector. - As causas da crise e as súas consecuencias. - A reconversión industrial e a reindustrialización. - A industria española na actualidade. - A repercusión da terceira revolución industrial en España. - A estrutura sectorial. - Os problemas estruturais. - Factores actuais de localización. - Áreas industriais e desequilibrios territoriais. - A política industrial. - Galicia: principais áreas, estruturas e sectores industriais.

Criterios de avaliación: - Definir con precisión os conceptos relativos a materias primas, fontes de enerxía e actividade industrial. - Sintetizar conceptos e redactar temas sobre a políticas mineira e enerxética en España e en Galicia. - Coñecer e elaborar temas sobre a evolución histórica e características da industria ata a segunda metade do século XX, a crise e a reestruturación industrial, e a industria española na actualidade. - Explicar gráficos, mapas, táboas estatísticas e imaxes sobre as materias primas e as fontes de enerxía. - Analizar e interpretar gráficos, mapas, imaxes e táboas estatísticas sobre a actividade industrial. - Emitir opinións sobre cuestións de actualidade relacionadas coa produción enerxética e industrial. - Valorar medidas de fomento do aforro enerxético e evitar impactos negativos sobre o medio ambiente.

Unidade 7. Os espazos de servizos

Contidos mínimos: - O sector terciario. - Definición e causas do seu crecemento. - Os desequilibrios territoriais do sector. - O sistema de transportes. - Características xerais do sistema de transportes. - O transporte por estrada, ferroviario, marítimo, fluvial e aéreo. - O turismo. - O desenvolvemento turístico dende a década de 1960. - Factores internos e externos. - O modelo turístico tradicional. - Causas da crise do sector. - A reconversión do sector e a política turística. - As principais áreas turísticas. - O comercio. - O comercio interior: localización, estruturas, tipoloxía e política comercial. - O comercio exterior: produtos, áreas e medidas en política comercial. - O sistema de transportes, o turismo e o comercio en Galicia: características máis salientables.

Criterios de avaliación: - Definir conceptos relativos ao sector terciario, o sistema de transporte, o turismo e o comercio interior e exterior de España e de Galicia. - Analizar mapas referidos ao transporte, turismo e comercio interior e exterior de España e Galicia. - Características xerais e características dos diferentes modos de transporte. - Elaborar temas sobre o turismo en España e Galicia: evolución, características, tipos, áreas, repercusións. - Redactar textos sobre o comercio interior e exterior en España e en Galicia, e os seus problemas. - Explicar, comentar e interpretar gráficos, mapas, imaxes e textos sobre o sistema de transporte. - Analizar e comentar gráficos, mapas, imaxes e textos sobre o turismo. - Interpretar gráficos, mapas, imaxes e textos sobre o comercio interior e exterior. - Identificar os problemas das actividades terciarias, emitir opinións, e propoñer posibles solucións.

Unidade 8. A poboación española e a poboación galega.

Contidos mínimos: - As fontes demográficas: definición e clasificación. - Densidade de poboación: desequilibrios territoriais e os factores explicativos. - O movemento natural de poboación. - Os indicadores demográficos: taxas. - Os réximes demográficos. - O réxime demográfico antigo: natalidade, mortalidade e crecemento natural. - A transición demográfica (1900-1975): natalidade, mortalidade e crecemento natural. - O réxime demográfico actual (dende 1975). - Desequilibrios territoriais no movemento natural da poboación. - Os movementos migratorios. - As migracións interiores e exteriores. - A inmigración actual e as súas consecuencias; áreas de procedencia e destino, causas e consecuencias. - O crecemento da poboación: definición e etapas. - A estrutura da poboación española. - A estrutura por sexo e idade: as pirámides de poboación. - Estrutura económica da poboación. - Evolución da taxas de paro e actividade. - Evolución dos sectores económicos. - O futuro da poboación española. - A poboación galega: características e tendencias.

Criterios de avaliación: - Definir conceptos relativos a fontes demográficas, movementos naturais e migratorios, e crecemento real da poboación española e galega. - Definir con precisión conceptos relativos á estrutura e ó futuro da poboación española. - Localizar e identificar en mapas fenómenos demográficos relacionados coa distribución da poboación, os movementos naturais e migratorios, e a estrutura por sexo, idade e actividade económica. - Sintetizar conceptos sobre os movementos naturais e migratorios e sobre o crecemento real da poboación española e galega. - Coñecer e elaborar temas sobre a estrutura e o futuro da poboación española e galega. - Analizar, explicar, comentar e interpretar gráficos, mapas, imaxes e textos sobre os movementos naturais e migratorios e o crecemento real da poboación. - Analizar, explicar, comentar e interpretar gráficos, pirámides de idades, mapas, imaxes e textos sobre a estrutura e o futuro da poboación. - Emitir opinións sobre problemas demográficos e mostrar actitudes de rexeitamento respecto á discriminación laboral ou social por motivos de sexo, raza ou nacionalidade.

Unidade 9. O espazo urbano.

Contidos mínimos: - O concepto de cidade: definición, criterios cuantitativos e cualitativos. - O proceso de urbanización. - A morfoloxía e a estrutura urbana. - A morfoloxía urbana: definición e factores. - O plano urbano. - A estrutura urbana nas cidades convencionais. - A cidade da época industrial: o ensanche urbano, os barrios obreiros e industriais, os barrios axardiñados. - As aglomeracións urbanas: as áreas metropolitanas, conurbacións, rexións urbanas e megalópoles. - Os principais problemas das cidades españolas. - Urbanismo: definición. - A planificación urbanística durante o franquismo. - O urbanismo desde 1975: o PXOU. - O sistema urbano español. - A formación das cidades. - A área de influencia urbana: a cidade como lugar central. - A xerarquía urbana española. - O poboamento urbano en Galicia.

Criterios de avaliación: - Definir con precisión conceptos relativos ao proceso de urbanización, á morfoloxía e á

estructura urbana. - Definir con precisión conceptos relativos ás aglomeracións urbanas, aos problemas das cidades, ao urbanismo e ao sistema de cidades. - Localizar e identificar en mapas as principais aglomeracións e cidades do sistema urbano español e dos sistemas rexionais e diferenza as metrópoles nacionais, rexionais e subrexionais. - Coñecer e elaborar temas sobre as aglomeracións urbanas, os problemas urbanos, a produción do espazo urbano e o urbanismo, e o sistema de cidades. - Analizar, explicar, comentar e interpretar gráficos, mapas, imaxes e textos sobre o concepto de cidade, o proceso de urbanización, a morfoloxía urbana e a estrutura urbana. - Analizar, explicar, comentar e interpretar gráficos, mapas, imaxes e textos sobre as aglomeracións urbanas; os problemas urbanos; a produción do espazo urbano, o urbanismo e o sistema de cidades. - Identificar os problemas urbanos e as actuacións urbanísticas a partir de diversas fontes de información, emitir xuízos e propoñer posibles solucións sobre eles.

Unidade 10. A organización territorial

Contidos mínimos: - A organización territorial de España. - Orixe e formación do Estado Autonómico. - Os desequilibrios territoriais. - As políticas territoriais. - Fondos procedentes da UE. - Políticas de incentivos rexionais. - Fondo de Compensación Interterritorial

Criterios de avaliación: - Definir con precisión os conceptos relativos á organización político-administrativa de España e de Galicia, aos desequilibrios territoriais e ás políticas rexionais e de cohesión territorial. - Localizar e identificar en mapas as principais divisións político-administrativas do pasado, as provincias e comunidades autónomas coas súas correspondentes capitais. - Sintetizar conceptos e redactar temas sobre a evolución histórica da organización político-administrativa do territorio español, a organización político-administrativa actual, os desequilibrios territoriais e as políticas rexionais e de cohesión territorial. - Analizar, explicar, comentar e interpretar imaxes, mapas, gráficos e datos estatísticos sobre a organización político-administrativa, os desequilibrios territoriais e as políticas rexionais e de cohesión territorial. - Emitir opinións que reflectan a valoración da descentralización e a tolerancia, o respecto e a solidariedade cara a outras comunidades.

Unidade 11. España e Galicia na Unión Europea

Contidos mínimos: Globalización económica e social. - Implantación do sistema capitalista a escala mundial. - Mundialización da produción, do consumo e dos intercambios. - Desigualdades territoriais: intercambios desiguais entre o centro (USA, UE, Xapón) e a periferia ou a semiperiferia. - Áreas xeoeconómicas desenvolvidas (benestar social) fronte a áreas subdesenvolvidas (baixo nivel de vida e debilidade produtiva). - Movementos antiglobalización. - Posición de España como potencia intermedia.

Criterios de avaliación: - Definir conceptos relativos á Unión Europea e á posición española e galega no conxunto europeo. - Localizar e identificar en mapas os principais relevos e ríos da Unión Europea, os países que a integran e as súas correspondentes capitais. - Sintetizar conceptos e redactar temas sobre o proceso de construción da Unión Europea, o seu medio físico e o seu funcionamento. - Redactar temas sobre os trazos socioeconómicos da Unión Europea, os seus desequilibrios territoriais e as políticas para mitigalos, así como sobre o papel que desempeñan España e Galicia nesta organización supraestatal. - Analizar, explicar, comentar e interpretar textos, mapas, gráficos e datos estatísticos sobre o proceso de construción da Unión Europea, o seu medio físico e o seu funcionamento. - Realizar valoracións críticas e emitir xuízos e opinións sobre o proceso de integración e as políticas europeas.

Unidade 12. España no mundo

Contidos mínimos: - A construción da Unión Europea. - A estrutura institucional da UE. - Os trazos socioeconómicos da Unión. - Disparidades e política rexional da UE. - As consecuencias da integración de España na UE. - As repercusións da ampliación da UE para España e para Galicia en particular.

Criterios de avaliación: - Definir con precisión os conceptos relativos ao proceso de globalización, ás desigualdades territoriais do mundo e á posición relativa de España no mundo. - Localizar e identificar en mapas os centros mundiais de decisión económica e política; os países por nivel de desenvolvemento humano e os membros integrantes de diversas organizacións mundiais ás que pertence España. - Redactar temas sobre as causas, o funcionamento e as consecuencias da globalización; os movementos antiglobalización, e as desigualdades territoriais do mundo, explicando as súas causas, as diferenzas entre países, as relacións de intercambio desigual e a axuda ao desenvolvemento. - Sintetizar conceptos sobre a posición de España nas áreas socioeconómicas e nas áreas xeopolíticas e sobre a posición relativa de España no mundo segundo o IDH (Índice de Desenvolvemento Humano) e o IGDI. - Analizar, explicar e/ou comentar imaxes, gráficos, mapas, textos e táboas estatísticas sobre os procesos de mundialización e sobre a posición relativa de España no mundo. - Emitir opinións sobre as desigualdades territoriais causadas pola globalización, e propoñer solucións.